

הארץ

לאן יובילו הכוונות הטובות

* מה עומד מאחורי היוזמה להפצת הכרטיס החדש לתורמי איברים, "בלבבי", וכיצד היא עלולה להשפיע על החותמים על כרטיסי התורם הרשמיים של אדי

פרופ' יעקב לביא 11.09.2011 12:00 2 [הוסף תגובה](#)

הורד עכשיו ללא תשלום הארץ iPhone הורד עכשיו ללא תשלום הארץ android

לתגובות (2)	קבוצת רבנים יזמה באחרונה הפצה של כרטיס תורם איברים חדש, המכונה "בלבבי". לצד יוזמה זו הוקם גוף המכונה "ערבים", שאמור לפעול כמעין משגיח כשרות, המפקח על הליך קביעת מותו של התורם הפוטנציאלי, ולתת אישור רבני לתרומת איבריו. אחד מתומכי קבוצת הרבנים, הרב יצחק שילת, טפל באחרונה אשמה כבדה על הקהילה הרפואית העוסקת בהשתלת האיברים בישראל, ששללה את היוזמה של כרטיס "בלבבי", וייחס לה גבהות לב ומשחקי כבוד.
הדפס	
שלח לחבר	
שתף בטוויטר	
שתף בפייסבוק	
שתף	
הוסף לרשימת קריאה	

בזמן האחרון ניהלתי חליפת מכתבים עם הרב שילת, במסגרת השתתפותי בשיחות עם יזמי כרטיס התורם החדש, כנציג המרכז הלאומי להשתלות. בעקבות השתלחותו של שילת בקהילה הרפואית, שעל חבריה אני גאה להימנות, לא נותרה לי ברירה אלא לחשוף ולו מעט מההתכתבות.

היוזמה להפיק את כרטיס "בלבבי", המיועד לציבור הדתי, והקמתה של עמותת הרבנים "ערבים", העלו אל פני השטח שלוש בעיות עיקריות. הראשונה כרוכה בנוסח שבו בחרו יזמי הכרטיס החדש להשתמש. על כרטיס אדי מופיע הציטוט הנכון ממסכת סנהדרין "במשנה תורה" לרמב"ם: "כל המקיים נפש אחת מעלין עליו כאילו קיים עולם מלא". מנסחי כרטיס "בלבבי" בחרו במכוון להשתמש בציטוט ממסכת הלכות רוצח של הרמב"ם באותו הציבור, המכיל את התוספת "מישראל", וייחסו אותו למסכת סנהדרין.

אין לי ספק, שהבחירה בנוסח זה של הפסוק מעידה על כוונות בדלניות של מנסחי הכרטיס, העומדות בסתירה לרעיון ההומניטרי העומד בבסיס הפסוק המקורי - ובבסיס תרומת האיברים - של הצלת הזולת באשר הוא אדם.

כשהסבתי את תשומת לבו של הרב שילת לציטוט, הוא הודה כי לדעתו "שגו מנסחי כרטיס 'בלבבי' כשכתבו 'נפש אחת מישראל', כי זה עלול להטעות שאנו מתנים שהתרומה תהיה ליהודים בלבד, ולא היא. אין כוונה כזאת".

קדימות בתור

הבעיה השנייה היא דרישתם של יזמי "בלבבי" להקנות לחותמים על הכרטיס קדימות בתור הממתינים להשתלה, בדומה לקדימות המוקנית לפי חוק ההשתלות החדש, לחותמים על כרטיס אדי.

שילת מסלף את המציאות בקובעו כי הטענה בדבר קיומה של דרישה מפורשת זו היא "סתם קשקוש" או "עלילת דם". יזמי כרטיס "בלבבי" פירסמו באחרונה ספר המלווה את יוזמתם. בעמוד 121 בספר מופיע המשפט הבא: "נוסח כרטיס התורם החדש נבחן על ידי משפטנים ממשדד היועץ המשפטי לממשלה וממשרד הבריאות, ונמצא כי הוא עונה על דרישות חוק השתלת איברים, התשס"ח 2008, ומעניק לחותם עליו ניקוד יתר לקבלת איברים להשתלה בהתאם לתנאי החוק".

מידעה אישית ומבירור שערכתי, לא רק שיוזמי הכרטיס לא קיבלו אישור משפטי לקביעתם זו, אלא שהלשכה המשפטית של משרד הבריאות מתנגדת נחרצות לכרטיס "בלבבי". לכן יש באמירות אלו כדי להטעות את הציבור המתעתד לחתום על הכרטיס.

כשהסבתי את תשומת לבו של הרב שילת לכך, הוא השיב כי "אנשי 'ערבים' שדיברתי אתם מוכנים לוותר על זכות זו ולצאת לקמפיין הציבורי המתוכנן רק לשם המטרה הנעלה, בלי שום זכויות". כלומר, אין מדובר ב"קשקוש", אלא בויתור על דרישה שאכן הועלתה.

אבל שתי הבעיות הללו מתגמדות לנוכח הבעיה השלישית - הדרישה להקמת גוף הכשר רבני, שיבדוק ויאשר שהמוות נקבע בהתאם להלכה היהודית. ההתנגדות הנחרצת לגוף זה אינה ביטוי ליצרי כבוד בקהילה הרפואית, כפי שטוען הרב שילת, אלא לתחושת התסכול ומורת הרוח מהבעת האי-אמון הטמונה בה.

הרב שילת מנסה לגזור גזירה שווה בין תפקידים של משגיחי הכשרות במטבח לבין

תפקידים של אנשי ערבים. בניגוד למשיגי הכשרות במטבחים, המעורבים באופן פעיל בעבודת הטבחים ובחנים את מעשיהם באופן אישי ומקרוב, הקהילה הרפואית לעולם לא תסכים להכניס אדם שאינו רופא להליך קביעת המוות המוחי-נשימתי עצמו, מכיוון שזאת פעילות רפואית טהורה.

פיקוח רבני

חוק מוות מוחי-נשימתי, שנחקק בשנת 2008 בהסכמת הרבנים והרופאים, מבוסס על פשרה: הוועדות הרפואיות לקביעת מוות מוחי יוסמכו לתפקידן רק לאחר הכשרה שתכלול את ההיבטים ההלכתיים הקשורים בנושא ויתקיים פיקוח רבני בדיעבד על פעילותן.

נוהל זה מיושם לפרטיו על ידי הקהילה הרפואית זה כשנה, אבל אף ששניים מחברי ועדת הפיקוח המרכזית שמונתה לפי החוק לעניין זה הם רופאים מכובדים וגם רבנים שקיבלו המלצה מהרבנות הראשית, רופאים אלה לא ביצעו עד כה כל בקרה על הליכי קביעת המוות המוחי בוועדות המקומיות, מסיבות השמורות עמם.

בטרם מעלים בפני המערכת דרישות חדשות לפיקוח רבני נוסף, באמצעות ארגון ערבים, כדאי היה תחילה להפעיל את גוף הפיקוח שהוקם על פי חוק. בניגוד לעמדת יוזמי כרטיס "בלבבי", שאינה מוצאת פסול בפלורליזם בנושא כרטיס התורם, אני מוצא בגישה זו סכנה גדולה לפגיעה בנכונות הציבור שאינו דתי להמשיך ולחתום על כרטיס אדי.

די לסקור את התגובות על המאמרים שדיווחו על יוזמת כרטיס "בלבבי", כדי להיווכח בעליית גל נרחב של הודעות על ביטול החתימה על כרטיס אדי, אם יוכנס לשימוש כרטיס תורם מגזרי.

התחושה במרכז הלאומי להשתלות היא, שהתועלת המספרית שאולי תצמח אם יוכנס לשימוש כרטיס "בלבבי", בטלה בשישים לעומת הנזק שייגרם כתוצאה מביטולי חתימה או מאי חתימה על כרטיס אדי.

יוזמי הכרטיס החדש בוודאי מונעים על ידי רצון כן בעלייה משמעותית במספר החולים שחיייהם יינצלו בזכות תרומת איברים. חילוקי הדעות בינינו נסובים על הדרכים להשגת היעד. במקום להפנות אצבע מאשימה כלפי הרופאים, טוב היה לו קראו היוזמים לחתום על כרטיס אדי, והיו מוסרים לחותמים כי אם הם מעוניינים בכך ביכולתם להתייעץ עם נציג מארגון ערבים, כמו עם כל איש דת אחר.

הכותב הוא מנהל היחידה להשתלות לב במרכז הרפואי שיבא בתל השומר ויו"ר ועדת הלב והריאות בוועדת ההיגוי של המרכז הלאומי להשתלות

כתבות נוספות שעשויות לעניין אותך

מרחבי הרשת

רבים עם פלטפורמה
android 120

הארץ
התערבות לא
תרבותית

הארץ
64 שנה למותו של
גנדי

הארץ
טבילה חורפית
בדנובה

[?]

הוספת תגובה

שם: להוספת תגובה מזהה לחץ כאן

נושא:

תגובה:

בשליחת תגובה זו הנני מצהיר שאני מסכים עם [תנאי השימוש של אתר הארץ](#)

מהראשונה לאחרונה | מהאחרונה לראשונה | הצג לפי דירוג | הצג לפי פופולריות

הצג את כל התגובות פתוחות

2 3

01 העמדת דברים על דיוקם
יצחק שילת 22:44 13.09.11

0 0

02 על עניינים מכובדים
רופא צעיר 15:48 19.10.11